

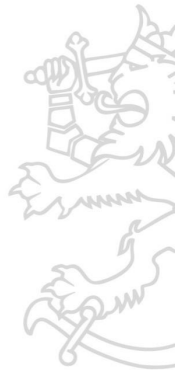
Viranomaisten tietoaaineistojen hyödyntämisen edistäminen tutkimuskäytössä

Hannele Kerola
JulkiCT - osasto

Tiedonhallinta ja tutkijoiden tarpeet (työryhmän asettamiskirje)

- Tiedonhallinnan kehittämisen yhtenä tavoitteena on edistää tutkijoiden mahdollisuutta hyödyntää rekistereissä olevia tietoja tutkimustyössään hyvän tieteellisen käytännön mukaisesti
- VM teettää yhteistyössä OKM:n kanssa tutkijoiden tarpeista lähtevän tavoitetilan kuvauksen, jossa määritetään periaatteelliset lähtökohdat sille, että tutkimusta voidaan tehdä joustavasti ja kustannustehokkaasti
- Työssä selvitetään tavoitetilan vaatimat toteuttamisvaihtoehdot ja niiden kustannukset sekä esitetään selvityksen perusteella eri näkökohdat huomioon ottava vaihtoehto, sen vaatimat kehittämishankkeet ja lainmuutokset

Yhteinen tavoitetilä

- Yhteiskunta hyötyy korkealaatuisesta tutkimuksesta
- Tietojen luovuttaminen, yhdistely, uudelleen käyttö ja maksupolitiikka on säädelty yksinkertaisesti ja selkeästi, toimintatavat ovat yhdenmukaiset
- Tutkija voi hyödyntää monipuolisesti sekä rekistereissä olevaa että muuta tietoa, myös reaaliaikaista tietoa
- Tutkija saa tiedot käyttöönsä nopeasti ja halvalla

19.4.2017

JulkICT HK

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Miksi ongelmaa ei ole jo ratkaistu?

- ReTki – Rekisteritutkimuksen tukikeskus 2003 – 2014, Kela, THL ja TTL, selvitetiin etäkäyttöjärjestelmän rakentamista CSC:n kanssa (MIDRAS-toimintamalli 2009 – 2011 OKM:n rahoituksella)
- VM:n TURE-työryhmä 2010 – 2011, TK:n ja Midraksen etäkäyttöjärjestelmän yhteiskehittäminen
- FMAS – Finnish Microdata Access Services 2013 - 2015, KA ja TK, sähköinen käyttöluupalvelu sekä informaatio- ja tukiportaali
- FMAS – hankkeen jatko 2016 - 2017, KA:n ja Sitran ISAACUS-hankekokonaisuus
- VM:n tilastolakityöryhmä 2015 – 2016. TK:n etäkäyttö (2008) lakiin
- STM:n hyvinvointi- ja terveystietojen hyödyntämistä mahdollistava lainsäädäntö, THL lupaviranomainen
- Tietojen luokittelu; avoin, julkinen, anonymisoitu ja pseudonymisoitu
- Lainsäädännön kokonaisuus on monimutkainen

19.4.2017

JulkICT HK

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Miksi eteneminen on hankalaa?

- Hallinto toimii siilomaisesti ja lainsäädäntö on monimutkaista
- EU:n tietosuoja-asetuksen sisältö luo epävarmuutta (mm. tieteellisen tutkimuksen määritelmä, asianmukaiset suojatoimenpiteet)
- Onko yksittäisellä virastolle velvollisuus edistää tiedon hyödyntämistä
- Tutkijoiden tarpeet ja tietopyynnöt vaihtelevat
- Etäkäyttö ei ratkaise kaikkien tutkijoiden ongelmia
- Epäselvää, peritäänkö kustannukset tutkijalta vai pitäisikö rahoittaa budjetista
- Miten suhtaudutaan ulkomaisiin tutkijoihin
- Millä mallilla varmistetaan, että tietoa ei tarvitse kopioida
- Tarvitaanko valtakunnallinen keskitetty malli ja toimintatavat

19.4.2017

JulkICT HK

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Useita samanaikaisia hankkeita

- VM:n tiedonhallintalakyöryhmä (VM)
- TATTI-työryhmä (OM)
 - OM:n tietosuoja-asetusta koskeva esitys rajautuu nyt henkilötietolainsäädännön tarkastamiseen
- Sosiaali- ja terveystietojen toissijainen hyödyntäminen (STM)
- Muiden hallinnonalojen kehittämishankkeet (OKM/LVM)
- Eri viranomaisten roolit hankkeissa, erityisesti Tilastokeskus ja Kansallisarkisto

19.4.2017

JulkICT HK

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Keskitetysti vai hajautetusti?

- Kansallinen, sähköinen käyttöluupalvelu sekä informaatio- ja tukipalvelu (antaako luvan kaikkeen tutkimukseen)
- Tietojen avaaminen, julkisten tietojen julkistaminen, anonymisointi ja pseudonisointi
- Eri aineistojen yhdistämisestä
- Neuvonta, ohjaus ja koulutus
- Kansallinen etäkäyttöjärjestelmä ja reaaliaikaisen tiedon varmistaminen (etäkäyttö sallitaan muualtakin kuin omalta työpisteeltä)
- Yhteispohjoismainen/eurooppalainen datakäyttömahdollisuus
- Kustannukset valtion budjetista
- Yhtenäinen tietopyyntömenettely ja yksi lomake/tutkimus

19.4.2017

JulkICT HK

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Kysymyksiä

- Mikä kannustaa viranomaisia avaamaan ja jakamaan tietoja sekä edistämään tutkimusta
- Mikä estää tai hankaloittaa tietojen luovuttamista
- Mihin palveluihin tarvittaisiin kansallinen, keskitetty palvelu
- Mitkä palvelut voisivat olla tutkijoille maksuttomia
- Toimiiko rekisteritietojen etäkäyttö, miten voidaan edistää reaaliaikaisen tiedon hyödyntämistä

19.4.2017

JulkICT HK

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Toimijoiden roolit ja hallintamalli tulevaisuudessa?

